Üksiknumber 5 senti

Tänast lehte 6 külge

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 29. Avatud kl. 9-st kuni kl. 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükikoja telefon 450-67.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 2.75 kr., ½ aastaks 1.40 kr., 3 kuuks 0.75 kr., 1 kuuks 0.30 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4 kr., ½ aastaks 2.25 kr., 3 kuuks 1.20 kr., 1 kuuks 0.45 kr. koos postikuludega. Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis 10 senti mm veeru laiuses.

Nr. 54 (421) Laupäeval, 17. juulil 1937. **5. aastakäik**

KIGIKAITSEMARTUKOGU

Osa Kadrioru pargist

Linnapanga uus hoone turuplatsile?

Panga seniseid ruume on jäänud kitsaks

Tallinna Linnapanga tegevus on iga aastaga järjekindlalt kasvanud ja panga operatsioonide suurenemine kestab pidevalt edasi. Seoses sellega annab juba kauemat aega tunda pangaruumide puudulikkus ja otstarbekohasetus. Ruumid asetsevad maja kolmel korral, mis teeb asjaajamise raskepäraseks.

Panga juhatusel on kauemat aega kaalumisel olnud ajakohaste pangamaja ehitamise küsimus. See oli kavatsusel püstitada Wana turu kaelas nr. 12 asetseva maja asemele, mis omal ajal omandatud koos linnavalitsusega.

Kuna see krunt aga ehitamiseks kitsas, siis on selle suurendamiseks läbirääkimisi peetud naabermaja omaniku Uljewi pärijatega. Läbirääkimised ei ole annud tagajärgi, kuna sellešt majašt nõutakse liiga kõrget hinda. Uue pangamaja asukohana on nüüd mõeldud kaalumisele Pärnu maantee ääres, Saksa teatri kõrval asetsev turu alla kuuluv maa-ala.

Ehitatavasse majja reserveeritakse ka linna arvelegile vastavad ruumid.

Maja ehitamise küsimus tähendatud asukohta tuleb veel ehitusosakonnas kaalumisele.

Majaomanikkude koda kinniswaramaksu kulutabelit muutmas

Majaomanikkude koda töötab praegu kinniswara maksu kulutabeli muutmise juures. Nimelt on leitud, et senine kulutabel Tartus ja Tallinnas majade juures, mis annavad aastas 3500—7500 krooni brutotulu, ei vasta enam tegelikele kuludele.

Eriti Tartus ei vasta kulutabeli protsent tegelikele kuludele, kuna seal lisandub, teistes linnades omastele kulutustele, veel mustuswedu.

Suuremate majade juures, tuluga üle 10.000 kr., on kulude osa lahendamine lihtsam, juba osaliselt teostatud raamatupidamise kaudu.

Kulutabelis vajalikud muudatused tahab koda esitada parandusettepanekuna vastavaile asutistele.

Ei lubata ümberehitust

Majaomanik Willem Reek soovib oma maja, Liiva tn. 8, keldrit teha jugawamaks ja valgustuse suurendamiseks ehitada lisaks uus aken. Tähendatud keldris asub juba 30 aastat töötus.

Nüüd leiab linnavalitsus, et palveawaldaja projekt ei vasta ehitusmäärusele, kuna lagi ei ole tulekindlast materjalist, ning jättis palve rahuldamata.

Krundi piirded pole korras

Kopli tän. 30 maja juures asetsevad piirded on wiltu vajunud ja mädanenud. Linnavalitsus nõuab majaomanikult piirdete korrastamist hiljemalt 15. augustiks.

Terwishoiu-osakonna dir. dr. R. Sarw suvepuhkusele

Linna Terwishoiuosakonna direktor dr. R. Sarw on lubatud kuuajalisele suvepuhkusele arvates 19. juulist.

Tapeedi ja linoleumi erikauplus

Pikk t. 14, Tallinn. Telef. 435-15.

Moodsaim, suurim valik, nõudlikem tarvitaja rahuldub!

Tapeet, „Enso" papp-tapeet, papp mitmet seltsi. Linoleum, linoleumvaibad ja -linikud, poonimise vaha, harjad jne.

ED. KRIVELKOT.

TAPEETE

suures valikus: SOOME, LÄTI, SAKSA, BELGIA ja INGLISE VABRIKUIST soovitab

FR. MARTINSON, TALLINN,

Tartu mnt. 1 Kõnetr. 314-00

Linna ehitusinspektor W. Margiste lahkub

Ehitusosakonna noorem inspektor Wootele Margiste lahkub omal palwel linnateenistusest.

W. Margiste on teatawasti sama isik, keda prefekt karistas joobnud olekus autoõnnetuse põhjustamise pärast Wabaduswäljakul.

Uusi ehitusi

Linnawalitsus kinnitas järgmised ehitusprojektid:

K. Tiiwase projekt puust kahekordse elumaja ehitamiseks ja kanalisatsiooni sisseseadmiseks Heina tn. 47.

A. Kampsi projekt puust ühekordse katusekorraga elumaja ehitamiseks Taime tn. 13.

J. Cifroni projekt sütelao, garaazi ja laoruumi ehitamiseks U. Sadama 10.

„Franz Krulli" masinawabriku kontorihoone juurdeehitamiseks.

Tallinna Ühise Haigekassa projekt Tõnismäel nr. 5 asetsewate hoonete lammutamiseks.

Tapeeti & seinapappi

ostate kõige soodsamalt

Konstantin Brandes'i

tapeedi kauplusest

26 Tallinnas, Tartu mnt. **26**

Kõntr. 304-54. Asut. 1910. a.

Äri avatud kella 9—5

Müük suurel ja välkesel arvul

Sõjaministeerium wõõrandas Harjumaal maa-alasid

Sõjaministeeriumi tarweteks sundwõõrandatakse Harjumaal Sõelehtme wallas talumaakoha nr. 9916 mõisamaa osast kaks maatükki: „Kaasikjoo 1 ja 2".

Sundwõõrandatud maade ja päraldiste eest makstakse tasu kinniswarade sundwõõrandamiste kohta makswate üldiste seaduste alusel.

Sõjaministeeriumile antakse õigus asuda käesolewa seaduse põhjal sundwõõrandawate maade ja päraldiste waldamisele kohe pärast nende üleskirjutamist.

Härjapea kollektori ehitustööd jatkuwad

Ehitusosakond alustab Härjapea kollektori ehitustöid Smanta ja Liiwalaia tänawate wahelises osas.

Kollektori suure langu tõttu tuleb osa kollektorist ehitada paekiwist kaskaadidena.

Linnade ja alewite sekretäride päew Haapsalus

Eesti Linnade Liidu korraldusel peetakse 12 linnade ja alewite sekretäride, statistikute ja perekonnaseisuametnike päew Haapsalus 7. ja 8. augustil s. a.

Päewakorras on rida referaate kutsealasse puutuwatest küsimustest.

Ei lubata maa liitmist

Majaomanik J. Rosenfeld soowib püstitada elamut Smanta tän. 29 asetsewale krundile, milleks palus juurdeliita naaberkinniswarast maariba.

Linnawalitsus ei kinnita projekti, kuna maaliitmise korral kujuneks kruntide wahepiir korrapäratuks ja liiga kitsaks.

Majaomanikud!

Lugege ja tellige oma häälekandjat.

Tulumaksu asjus

vastulauseid

koostatakse Tallinna Majaomanike Seltsi büroos, **Harju 29,** igal äripäeval, välja arvatud laupäeval, **kella 10—1. p.**

Odava hinnaga siidikleidi-, mantli-, pesuriiet ja

riidereste

H. Scheremeta

riidekauplustest

S. Tartu mnt. 58

Paldiski mnt. 15

UUDIS!

Nagu tolm liblika tiibadel oma peensusega annab sellele erilist võlu ja ilu, nii õrnalt katab

PA-MU puuder

Teie nahka!

A/S, EPHAG'i tabor.

Tallinn.

Majaomanikult ei saa nõuda tänawa ümberehitamist.

Tänawate korrashoiu all tuleb mõista tänawate parandustöid jookswa remondina

Rulkowiuse tänawa nr. 21 krundiomanikule tehti protokoll sellepärast, et ta ei olnud wastawalt linnawalitsuse ehitusosakonna ettekirjutusele seadnud korda oma krundi kohalt tänawa-sõidutee, milleks tal oleks tulnud linnawalitsuse poolt kinnitatud projekti kohaselt katta sõidutee paekiwi killustikuga ja see kinni rullida. Sõidutee kordaseadmata jätmise pärast tõsteti krundiomaniku wastu süüdistus Kr. S. paragr. 122 ja paragr. 380 põhjal.

Tallinna 4. jaoskonna kohtuniku korraldusel toimetati selles asjas paikline ülewaatus ja asjatundja ülekuulamine. Ülewaatusel selgus, et waielusaluse sõidutee osa aluspind on tehtud ja sõidutee katteks on laotud paekiwi. Selle ehituswiisi juures ehitatakse sõidutee sarnaselt, et laotud ja kinnirullitud paekiwi alusele asetatakse killustiku kiht ja rullitakse kinni. Käesolewal momendil on aga sõidutee aluspind muutunud ebaühtlaseks. Sõidutee endisesse seisukorda wiimiseks tuleks see tolmust ja mullast puhastada, kergelt üles künda, asetada sõidutee-le uut killustikku ja siis kinni rullida. Ülekuulatud asjatundja arwas, et korrastamist nõutawa sõidutee töö on niiwõrd kapitaalse iseloomuga, et seda wõib wiia sõidutee ehitamise, mitte aga selle korrashoiu mõiste alla.

Jaoskonnakohtunik otsustas majaomaniku õigeks mõista, leides, et majaomanikul ei lasu nende kinniswarade kohal asuwate linnatänawate parandamise kohustus. Linnaseaduse paragr. 63 p. 7 ja selle juurde kuuluw märkus 2 tõnelewat küll majaomanikude naturaalkohustusist, kuid ebamääraselt kujul. Näiteks jääwat sõidutee „korrashoiu" kohustuse suhtes selgusetuks, kas selle all tuleb mõista ainult puhastamist, kastmist ja pühkimist, wõi ka parandamist. Linnaseaduse mainitud eeskirjade sihi seiswat waid linnawolikogu õiguste ja kohustuste normeerimises tulewikus tekkiwate naturaalkohustuste suhtes. Wiimaste sisu, ulatuse ja tingimused pidawat Linnaseaduse paragr. 9 kohaselt määrama tindlaks eriseadus, sest linnaelanikele ei wõi panna mingisuguseid makse ega koormatusi teisiti, kui ainult seadusliku teel. Tallinna linnawolikogu poolt 15. 6. 32. a. antud ehitusmääruse paragr. 106, mille põhjal kohtualuselt nõuti sõidutee parandamist, ei ewiwat seadusliku akti jõudu ja seepärast polewat esitatud nõue kohustaw.

Ringkonnakohtule antud kaebuses linnawalitsus palus jaoskonnakohtuniku otsuse tühistada, kuna jaoskonnakohtuniku seisukoht polewat koostõlas wenega eestiaegse kohtupraktikaga ega Linnaseaduse paragr. 63 p. 7. Ringkonnakohus otsustas jaoskonnakohtuniku otsuse tühistada ja majaomanikku karistada kümne krooni-se rahatrahwiga. Kohus leiab küll, et linnawalitsus eksib, kui ta arwab, et „korrashoiu" mõiste sisu awastamine on lihtsalt ekspertide kaudu lahendataw faktiline küsimus. Just wastupidi sellele siin wõib olla tegemist ikkagi waid õiguslikkude normide tõlgendamise küsimusega, mille lahendamiseks on kompetentne kohus. Sellejuures on kohtule siduw nõue, et sellane tõlgendamine toimuks süstemaatselt. Selle nõude täitmisel tuleb pidada silmas linnaseaduse paragr. 108 p. 7, mis käsitleb linnawolikogu poolt sundmääruste andmist „tänawate, sõidutee-de ja tõnniteede puhtuse ja korrashoiu kohta," mille täitmine on elanike kohuseks. Üldtunnustatud seaduste tõlgendamise reeglite kohaselt seadusandja ei tarwita kunagi ülearuseid sõnu. Järjelikult tuleb eeldada, et tänawate „korrashoiu" mõiste peab olema erinew nende „puhtuse hoidmise" mõistest, langedes ühte just „parandustöö-de" mõistega. Seega on ehitusmääruse paragr. 106 lõige kolmas, kui selle järgi teede „puhastamist, kastmist ja pühkimist" ei arwata „korrashoiuks", täiel määral koostõlas Linnaseaduse wastawate eeskirjadega. Eelpoodud kaaluflusil konstateeris ringkonnakohus, et majaomanik on süüdi Kr. S. paragr. 122 ja 380 p. 2 rikkumises. Linnawalitsuse taotluse — kohustada majaomanikku seadma korda tema krundi kohal olew sõidutee osa kohtupoolt määratud tähtpäewaks, selle mittetäitmisel lasta seda teha politseiwõimuga kohtualuse kulul, — tuleb jätta tagajärjeta, sest Kr. Sead. paragr. 25 lõige teine wõimaldab sääraste abinõude tarwitusele wõtmise üksnes juhtumeil, kus ehitus- wõi parandustööd on tehtud korrawastaselt.

Eelpoodud ringkonnakohtu otsuse peale andsid kassatsiooni kaebused niihästi linnawalitsus kui ka majaomanik. Linnawalitsus osas, millega jäeti tagajärjeta tema palwe kohustada majaomanikku tänawat korda seadma. Majaomanik L. A. palus ringkonnakohtu otsuse tühistada, kuna Linnaseaduse paragr. 63 p. 7 ei määrawat linna kodanikkude ja majaomanikkude kohustusi, waid selles loetletakse, milliste küsimuste otsustamine kuulub linnawolikogu kompetentsi, määrides sellega eraldi linnawolikogu kompetentsi teiste linna organite ülesannete hulgast. Linnaseaduse paragr. 9 põhjal wõib kodanikkudele peale panna rahalisi koormusi waid seaduste põhjal, kuid naturaalkoormuste pealepanemist polewat üldse ettenähtud. Ehitusmäärus olewat wastolus Linnaseaduse paragr. 9-ga. Olewat jäetud rahuldamata tema palwe paiklise ülewaatuse ja ekspertiisi toimetamiseks, asjaolu selgitamiseks, et tänaw on alles walmis ehitamata ja et seda ei saa parandada ilma selle ümberehitamata. Kohus on end ekslikult pidanud kompetentseks otsustama tehnilisi küsimusi.

Riigikohus otsustas linnawalitsuse kaebuse tagajärjeta jätta ja majaomaniku kaebuse rahuldamiseks ringkonnakohtu otsus tühistada, sest tänawate „korrashoiu" all tuleb mõista tänawate parandustöid jookswa remondina, mille juures ei osutu wajalikuks wõtta tarwitusele erilisi wahendeid, kuna tänawate kapitaalremont ja parandustööd, mis teostatawad erilisis wahenditse abil, kuuluwad tänawate ümberehitamise wõi ehitamise mõiste alla. Asjatundja-tunnistaja on seletanud, et antud juhtumil oli „sõidutee ärawajunud, nii et see oleks tulnud tõgu ulatuses ümberladuda". Ringkonnakohus pole wõtnud seisukohta küsimuste suhtes, kas käesolewal juhtumil oli tegemist tänawa jookswa remondiga, mis kuulub tänawa parandustööde, s. o. korrashoiu mõiste alla, wõi kapitaalremondiga, mis kuulub ümberehitamise mõiste alla.

Ameeriklane Donald Budge, kes Wimbledonis tennisturniiri meesüksikmängus wõitis sakslase von Crammi, Wimbledoni tenniswäljakul täies mänguhoos.

Iga teadlik majaomanik loeb „Pealinna Teatajat"

Tunnus

Fr. Boutet.

„Waata tänawale, kas keegi tuleb," käskis pime, halli riietatud mees.

Teda jaatew poisike pistis pea ettewaatlikult läbi kuuseheki, mille warju nad hoidusid.

„Jah, üks wanker tuleb teed mööda."

Pime wandus läbi hammaste ja ühmas:

„Ootame... Olles oodanud wiis aastat, wõin oodata ka need mõned minutid..." Kuuldus wankrimürinat.

„Niisiis juwila ajub paremal. Meil tarwitseb waid mööduda müürist, mis algab heki lõpult..." Ta peatus ja jatkas siis tarmilt:

„On ta seal?... Oled sa selles kindel?"

„Kes?" urises poiss?

„Proua. On ta kodus?"

„Ja, nägin teda wast aknal."

„Ja teenija?"

Poiss kehitas tusaselt õlgu.

„Ta läks wälja, linna, jamuti ta aednik. Ja härra jõidab igapäew, eks ole?... Ja ainult teie olete ümbruskonnas helde... Nähtawasti sellepärast, et olete nii ilus..."

Naine naeris.

„Hüwa, ma annan sulle täna weel raha, aga... Oh Jumal! Appi!..."

Pime oli hiilinud esikusse. Tõugates eemale poisi, surus ta noore naise, kelle käsiwarre ta oli haaranud, esiku nurka.

„Ole waguši!" käsutas ta, „wõi ma surman su!"

Ta hoidis naist nagu tangidega, ja ta wihast moonutatud nägu wäljendas sellist ähwardust, et naine ei julgenud karjuda ja jahmatusest pärani silmadega püüdis wabaneda meheest.

Poiss oli sulgenud ukse ja, käed püksitaskuis, jälgis huwiga heitlust.

„See olen mina... Tunned ja mind?"

Naine taganes.

„Ma ei tunne teid! Kes te olete?... Mida soowite?... Raha?"

Hirm lämmatas ta sõnad. Pime naeris.

„Olen ju mees ja sa tunned mind! Ma ei ole tundmatuseni inestatud!... Sa, nähtawasti, oled arwestanud wõimalust, et ma ei tule kunagi tagasi? ...Wiis aastat... Sa oled kahekümnekolmene, nüüd oled kakskümmend kaheksa. Oled ja ikka weel ilus? Ei, arwatawasti oled läinud weelgi iluja-maks. Palju sõpru sul on olnud sest saadik, kui ma sinu päralt laskšin omale kuuli pähe? Milline rahuldus sinule, hm, mõeldes, et olen surnud... Kuul läks mööda, kuid mitte täiesti, kuna ma nüüd olen pime... kuus kuud haiglas... agoonia... Ja sina kasutasid seda aega põgenemiseks... Jah, ma tean, et laskšin sinu pihta, enne kui pidin surmama enese..."

Naine wankus ehmatusest. Pime raputas teda.

„Sa kawatsed minestada? Mäletad, tookord, kui häwitasid mu oma julmusega, olid sul paremad närwid?"

Wärisedes wihast, lisas ta katkendiliste lausetega:

„Waata mind. Ma olen näru, terjus... pime! Tead sa, mis tähendab olla pime? Aga ma olen siiski su üles leidnud. See ei olnud kerge, ei, aga wiha, see aitas... ja siis — wististi armastan sind weelgi... Endise teenija käest kuulsin, et elad siin... Ja siis aitas mind see poiss... siin ma nüüd olen! Täna ei ebaõnnestu mul sinu tapmine! Sa ei tohi kellelegi teisele kuuluda!"

Hambaid kiristades pigistas ta sõrmed naise kaela ümber.

Sälkus andis naisele jõudu.

„Ma ei ole teie naine!" kogeles ta. „Te eksite! Ma wannun selle, et eksite. Ma pole teid kunagi näinud! Mu nimi on Lucie Clarelle, abiellusin kahe aasta eest... See on kohutaw eksitus!"

„Ei, see oled sina!" wastas pime. „Olen selles weendunud. Tunnen su häält..."

„Ma ei ole teie naine... Te surmate minu, ja naine, kes teid solwas, elab õnnelikult edasi teie sõbraga."

Pime oigas. Ta käed kobasid naise nägu ja juukseid ja ta pingutas, et näha teda.

„See oled sina!" seletas ta siis. „Ma tean. Sa ei saa mind petta. Tule siia!" hüüdis ta poisi. „Waata, on tal sinised silmad?"

„Ja," wastas poiss hoolimatult; kuid waadates naise silmi, luges ta sealt niipalju hirmu, et ta tahtmatult juure lisas: „Sinine wõi roheline, umbes midagi sellist." —

„See on tema! Ma tean! Tule lähemale," palus ta poisi. „Lükka käis üles... wasak käis... ruttu ... Kärista lõhki! Waata randmele minu sõrme kohal. Siin on nahal üks wäike märk. Eks ole? Kahwatu märk nagu wäike kannike!"

Poiss märkas kannikeseisinit märki. Ta tõstis oma kawalad silmad naisele. Nähes selle pilgus palwet, hõõrus ta küsiwalt sõrmi üksteise wastu. Naise silmad wäljendasid nõusolekut.

„Siin pole midagi," luiskas poiss. „Pole ainustki märki."

„Sa waletad!" karjus pime.

„Ei waleta! Kui oleks, ma ju üleksin."

Waikus. Naine oli muutunud leekpunaseks. Pime eksles kahtlusis.

„Kuulake!" hüüdis poiss äkki. „Keegi tuleb!

Pime wabastas naise kaela. Lüües lootusetult käega, pöördus ta ümber, awas ukse ning astus tänawale.

Poiss lähenes naisele, kes seisis kahwatult ja wärisedes seina ääres.

„See maksab kolmsada franki," ütles poiss. „Homme tulen nende järele. Kui ei, juhatan ma ta jälle siia."

Muudeti tänawatepeſemiſe aega 1. linnaoſas

Muudatus põhjendab nurinat majaomanikkonnas

Linnawaliſſus on teinud poliſſei kaudu korralduſe kõigile 1. linnajao majaomanikele, et tänawate peſemiſt tuleb seniſe kella 6—8 asemel teostada kella 9—11 hommikul. Muudatuſt põhjendab linnawaliſſus ſellega, et kella 6—8 wahel on weewärk majapidamiſeks tarwitatawa weeandmiſega koormatud.

Linnawaliſſuſe muudatus on ſelle linnaoſa majaomanikele teinud ületamatuid raskuſi ja tekitanud põhjendatud nurinat. Tänawate peſemine kella 9—11 wahel on raskendatud, kuna majahoidjad, kes wäheſe ſisſetuleku tõttu tawaliſelt käiwad mujal tööl, ei ole ſel kellaajal enam wabad. 1. linnaoſas on wäikeſed majad ja wähe on majaomanikke, kes ſuudawad pidada alaliſt palgaliſt majahoidjat.

Seepäraſt on majaomanikel kawatſus ühispalwega pöörduda linnawaliſſuſe poole, et tänawate peſemine jäetaks endiſele ajale — kella 6—8 hommikul.

Raskuſi tekitab tänawate peſemiſel kella 9—11 wahel ka elaw liiklemine fähendatud linnaoſas.

Tööstustegewus elawneb

Ehitustegewus näitab hoogſat tõuſu

Tänawu näitab ehitustegewus eriti hoogſat tõuſu. Wõrreldes möödunud aastaga on töötajate arw tõusnud 36,7 proſenti; wõrreldes 1929. a. on ſee tõus ümmarguſelt 4½-kordne.

Hoonete ehitamiſe alal on ſuurenemine ligi 70 proſenti ja wälisehituste alal 15 proſenti. Selleſt ſelgub, et tööstustegewuſt ja kogu rahwamajanduslikku aktiiwſust on ſuuresti aidanud tõsta ehitustööstus. Kõikjal ehitatakſe rohkesti uuſi maju, tööstushooneid ja tehakſe ſuuri wälisehitustöid ſildade ehitamiſe näol. Ehitustegewus oleks kindlasti weelgi intenſiiwſem, kui ei tuntaks puuduſt töölisteſt.

Koos ehitustööstuſe kiire tõuſule on tegewus ſuurenenud ka teistel aladel. ja pea kõikjal wõib märkida tööliste arwuliſt juurekaswu.

Puutööstuſes ſuurenes töötajate arw peamiſelt erametſade mahawõtmiſel hulgaliſelt aſutatud ſaeweskeis. Kogu puutööstuſes on töötajate arw tõusnud wõrreldes 1936. a. hooajaga 25,6 prot.

Murdudes ja kaewandustes on töötajate arw tõusnud 6871-le, ületades läinud aasta ſeiſu 32,6 proſenti ja 1929. a. oma 65,5 proſenti. Säärane ſuur tegewuſe laienemine on toimunud peamiſelt turba- ja põlewkiwi-tööſtuſe arwel, kus tegewus näitab wiimaſel ajal ſuurt tõuſu. Paemurdudes wõib ſamaaegſelt märgata wäikeſt tagaſiminekut.

Koos tööſtuste kunduwa elawnemiſega kõikidel aladel, toimub ka töö- ja palgaolude tõus majandustõuſu tähe all. Suurenenud nõudmine tööliste järele on tõſtnud tööliste palku. Nii teeniſid mehed käesolewa aasta mais keſkmiſelt 39,3 ſ. ja naiſed 24,1 ſ., möödunud aasta 36,2 ja 22,9 wastu.

Metſamaterjali wäljawedu ſuureneb

Puumaterjali hinnad tõuſewad

Metſamaterjali-eksport möödunud wiie kuu jooksul kujunes wastupidiſelt käesolewa aasta ilmnenud tendentſile. Kui tänawu kahe eſimeſe kuu jooksul wõiſime märkida metſamaterjali wäljaweokoguſes ſuurt tagaſiminekut, wõrreldes eelmiſe aasta ſama ajawahemikuga, muutus pilt möödunud wiie kuu jooksul hoopis teiſeks.

Kogus — weel enam aga wäärtuſes — ületas eksporditi metſamaterjali kokku üle 45.000 tihumeetri ning ſaadi ſelle eeſt 1,6 miljoni krooni. Möödunud aasta ſama aja jooksul aga weeti wälja ümmarguſelt 30.000 thm. 0,6 miljoni krooni wäärtuſes. Koguſelt ſuurenes ſeega metſamaterjali wäljawedu tänawu 50 proſenti, wäärtuſelt aga üle 165 proſendi. Neiſt arwudeſt nähtub ſelgesti, kuiwõrd ſuur tõus on toimunud metſamaterjali hindades wiimaſel ajal.

Laudu ja planke weeti tänawu wälja ümmarguſelt 12.500 tihumeetrit, läinud aasta ſamaaegſe 8500 tihumeetri wastu.

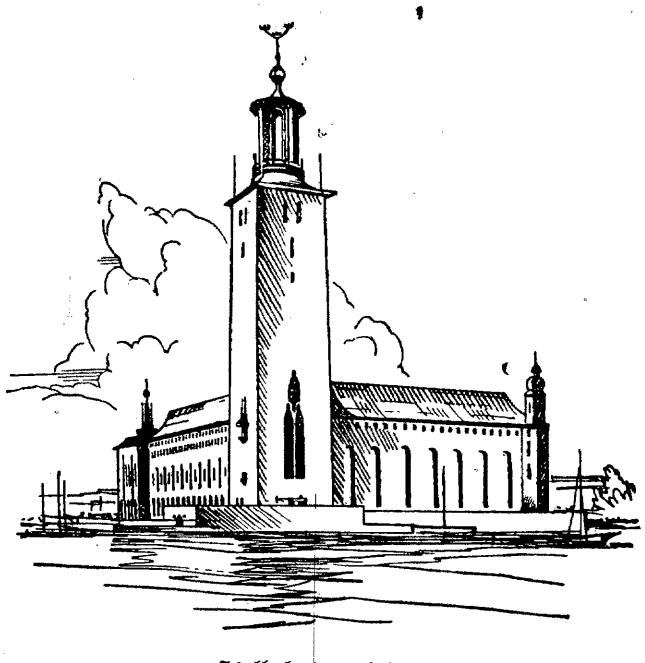
Suuresti tõuſis tänawu haawapakkude wäljawedu. Koguſelt on wähenenud tänawu palkide wäljawedu. Peab tähendama, et töötlemata metſamaterjali ekſpordi oſaſuurus näib meil üldiſelt kujunewat wäikſemaks. Kahtlemata peab ſes ſuunas arenema meie metſamaterjali eksport ka edaspidi.

Samaaegſelt wõib nentida metſamaterjali hindade pidewat tõusu ka rahwuswaheliſel turul. Oſaliſelt on hinnatõuſu põhjustanud ka prahihindade tõus.

Arwestades, et metſamaterjale eksporteeriwad maad on ſuurema oſa omaſt toodanguſt juba realiſeerinud ning wõrdlemiſi wäike oſa jääb weel müüa Rootſiſt, Soomeſt ja Wenemaalt tänawu teiſel poolaastal, näib, et prahiturul nõudmine ſellega wäheneb, mis mõjustamata ei jäta ka metſamaterjali hindade oſaliſt langemiſt eelolewal ſügiſel.

Stokholm — „Põhjamaade Weneetsia“

Mida näeb reiſija põhjamaade kaunimas linnas

Stokholmi raekoda

Stokholmi ſõiſjat terwitab eſimeſena Sandhamn — rõõmſawärwiliste roofſi ſuwimajade grupp ſkääride alguſes. Juba näeme lehwimas ſiin- ſeal roofſi lippu — ſiniſel põhjal kuldne riſt. Ja korraga lageda mere aſemel meid piirawad ſkäärid. Wiimaſed on alul paljad, järſud kaljud, kuid mida ligemale Stokholmile, ſeda rohkem kaetud taimeſtikuga. Juba ilmuwad ka ſellesſe unuſtamatuſſe looduslikku pilti elurõõmſalt punaſed ujumismajakeſed ja edaſi elumajad. Nende hallikate, kollakate, punakate kiwimürakate wahel läigib imeſinine meri ja luikedena liuglewad mööda lumiwalged purjekad, wälkkiired mootorpaadid ja uhked jahid.

Laew kohati läbiſtab kitſaid, peaaegu kanalitena näiwaid kohti ſkääride wahel — peab imeſtama kapteni oſawuſt, kes oskab ſiin wältida kokkupõrkeid mõne kiwihiiglaſega. Aks kitſamaid läbiſõite on Waxholmeni kindluſe juures. Wiimane walwab ſiſſekäiku Stokholmi.

Nüüd wõib oodata ka iga hetk Stokholmi ſilmapiirile ilmumiſt. Ja näe, ſeal paiſtabki waſemal tornikujuline kõrge ehitis — kooperatiiwile kuulum moodſaim weski ja otſe ees terwitab moodſa raekoja kõrge torn, mille tipus ſädelewad 3 kuldſet krooni. Paremale jääb ſuurem ſaareke — Djurgarden, kus aſuwad lõbuſtuskohad Skanſen ja Tiwoli.

Juba ſõidame ſiſſe Stokholmi — laew läheneb aeglaſelt kaile. Oleme Slusſenis. Waſemal tõuſeb järſk, peaaegu wertikaalne kaljuſein, ſeal aſub Stokholmi lõuna-linnaoſa, kuhu mugawalt pääſeb liftiga wõi käſutades treppi. Samas liffi jalal paelub ſilmi elaw, ſuurlinlik liiklemine — trammid, autod, jalgratturid. Kuidas wälditakſe liiklemisõnenetuſi ſellel wõrdlemiſi kitſal ſillal, mis on ainſaks ühenduſeks lõuna-linnaoſa ja ülejäänud linna wahel? (Stokholm muide aſubki ükſikuil ſaarekeſil, milliſeid ühendawad ſillad). See küſimus on lahendatud õige omapäraſelt ja wäga ratſionaalſelt — ſiin aſub Stokholmi uhkus, „moodne liiklusawaraat“, nagu roofslaſed ſeda iſe nimetawad. Siin tänaw on ehitatud kruwi taoliſelt, nii et liiklemine toimub waid ühes ſuunas ja ſeega wälditud kokkupõrked. Selle ratſionaalſe ehituswiiſi tõttu kohati tänaw on 3-kordne. Liiklemine üldiſelt on elaw, kuid ſeda enam diſtſiplineeritud — ikka ſõidetakſe waſemat käitt tänawa äärel ja peatutakſe hetkeliſelt, kui liikluskordnik tõstab käe wõi kui wilgub punane hoiatustuli — ſellega garanteeritakſe jalakäijaile hädaohutu tänawaiſt ülepääs. Tohiks olla huwitaw tutwuda kõige enne n. ö. Stokholmi ſüdamega „linnaga ſildade wahel“. Keſkajal ſiin aſus kindlus, mille torn „kolm krooni“ ulatus kõrgele üle ümbritſewa linna. Samal kohal praegu aſub kuningalos, mis ehitatud juurelt oſalt wana kindluſe kohale ja oſalt iſegi ſiſaldab wanaaegſeid müüriosi. Lõpliku kuju loſs omandas 18. ſaj. keſkpaigu. See ſuur ja majeſteetlik, kaines põhjamaade ſtiilis loſs ſiſaldab nii palju huwitawat ja kauniſt, et kord näinud ſeda, ihkad ikka ja jälle tagaſi imetlema unuſtamatuid gobelääne, maale kuulſailt prantſuſe kunſtnikelt, ſädelewaid kroonlühtreid, kauneid wäljawaateid loſsi akendeſt ja kõiki neid õrnu ja wäikeſi eſemeid, mis nii paratamatult kuuluſid möödunud ſajandi maitſesſe.

On raske unuſtada kauniſt waadet loſsieſiſelt kõrgendikult nn. lõwide nõlwakult parlamendihoonele, mis ükſikuna aſetſedes ja ümbritſetuna puude roheluſeſt jätab kunſtiliſelt terwikuliſe mulje. Otſe ees aſub Norrbrö-ſild üle Põhja jõe, milline ühendab Balti merd Mälari järwega. Teame ajalooſt, et õieti eeſtlaſed põhjuſtaſid Stokholmi aſutamiſe. Nimelt Rootſi pealinnaks enne 12. ſaj. oli Sigtuna, mis aſetſeb Mälari järwe kaldal. Wanad eeſtlaſed oma retkeil tungiſid ka ſelle peidetud linnani, häwitaſid ſelle ja röömiſid waranduſed. Nagu legend jutuſtab, ainult mõned naiſed ſuutſid päästa oma kuldehted, peites need wanaſſe puutüwesſe. Naiſed wiskaſid puutüwe Põhja jõkke ja tõotaſid, et kuhu wool kannab puutüwe, ſinna nad aſutawad uue pealinna. Wool kandis puutüwe praeguſe kuningalosſi kohale. Siin ſiis aſutati kindlus, — barrikeerides ſeega juurepääſu maaſüdamele — ſelleſt ſiis nimi „Stokholm“ — „teiba ſaar“. Kui olla kuningalosſi juures parajasti kell 12 päewal, wõib näha dekoratiiwſetes uniwormides kuningliku loſsi wahtkonda marſſimas orkeſtri helide ſaatel loſsi õuele wahtkonna wahetus-paraadiks.

30. PÕLLUMAJANDUSE
NÄITUS
14.—17. AUG. 1937.
TALLINNAS
NÄITUSEVÄLJAL, ÜLIKAUNIL KADRIORU MERERANNAL
KOGU MAA JA LINNAD TULEVAD TALLINNA PÕLLUMAJAND. NÄITUSELE
RAUDTEEL HINNAALANDUSED
ÜKSIKSÕIDUL 20%, HUVIRONGIDES JA GRUPPIDENA KUNI 70%
NÄITUSBUROO: TALLINN, ÕLLEPRUULI 1
TALLINNA EESTI PÕLLUMEESTE SELTS

Teadmiſeks Stokholmi põita-ſoowijaile

Tallinna Majaomanikkude Seltſi Stokholmi ekskurſiooni korraldaw toimkond palub põitaſoowijaid lunaſtada põidupileteid Seltſi büroost, Harju t. 29.

Kuna ülesandmiſi Stokholmi ekskurſioonile on kogunenud rohkesti ja põitjate arw piiratud, ſiis on wõimalus warem pileti lunaſtannil kindlustada kaaſaſõitu.

Pirita ſuwituskoht korraldamiſele

Sotſiaalminister O. Kaſk kutſus eſmaspäewaks, 19. juuliks, ministeeriumi ruumidesſe kokku nõupidamiſe Pirita ſupelranna wäljaehitamiſe ja korraldamiſe asjus.

Nõupidamiſele on kutſutud majandus- ja teedeministeeriumide, Harju maawalitſuſe, Tallinna linnawalitſuſe, aſut. „Sanafoorium Klooſtrimetſa“ ja Pirita kaunistamiſe ſeltſi eſindajad.

Meil pole karia põletust, kõest meil on
Eukutol!
Promonta Export Co. m.b.
H. Hamburg
Ainuesind. Eestis: A/S Ephagi laboratoorium Tallinnas.

Õhusõda Hispaanias

Haarangud punastele. Kolme kindluse wallutamine

Algupärand inglise lenduriilt Hispaania koduſõjaſt

Kui rõõmſad me olime palawaſt kõrguſeſt Madridi kohalt Biskai jahedaſje merelahte jõudes. Mina olin wäſinud alatiſeſt üheſt ja ſamaſt lahingwäljaſt. Bilbao! See oli juba midagi hoopis muud. Sageli olin wiimaſel ajal ületanud ſeda linna ja ümbruſt.

Kui ma nüüd üle Molana ſurnuaia lendleſin, liikuſid pikad karawanid koduſõjas langenute ſurnukirſtudega ning kogu Nerwio jõe ja mere waheline oja oli täis Bilbaoſt lahkunud põgenikke.

Siia lähedusſe, kus aſetſeb Hispaania ſuurim tööſtusrajoon, on punaſed wõimuſſejad ehitanud lõpmatud betoonkindlustuſed.

Nüüd lendlen oma pommilennukiga üle baskide tööſtusrajooni, kus arwukais maſina- ja metalliwabrikuis töötawad rahulikud baskid, kelledel pole wähimat ühiſt punaste wõimuhaarajate ja nende rügementide wägiwallategudega.

Lühikeſe ajaga olin pildiſtanud kõik tähtſamad kindlustuſed Bilbaoſt. Walmiſtunud ſuurimaks pommitusretkeks, koguneſime 12—14 raſket pommilennukit Bilbao kindlustuswöö kohale umbes 7—8 klm. raadiuſel. Kindlatel, märgitud punktidel laſkſime wälja raſked pommid. Olles teinud oma „töö“. koguneſime uuesti keſkkohta ja wõtſime kolmnurga kujutuſe. Sel momendil oli meie all juba kõik waremeis. Kindluſtuſte raſked betoonkatuſed koos arwukate ſuurtükitorudega purunenud.

See oli eſimene kallaletung raſkete pommilennukitega. Nüüd järgneſid kergemad lennukid, kes ſik-ſak lennul laskuſid madalale ja tegid wiimſe „töö“ kuulipildujatega.

Oli ettewalmiſtuſtöö õhus lõpetatud, walmiſtuſid meie eſimeſed kompanid, läikiwate ſäästidega, rünnakuks. Peale lühidat kuid ägedat lahingut wallutawad meie wäed eſimeſed lennukite poolt purustatud kohad Bilbao kindlustuswöös. Õhuſt toetawad jalawäe rünnakut kerged jahilennukid, kes pika lindina ületawad madalalt waenlaſe poſitſioone ja „jülgawad“ kuulipildujaiſt jurmawat tuld. Nii wallutame ſeiſukoha ſeiſukoha järele Bilbaoſt. Kuid punaſed on wiſad taanduma, neil on weel küllaldaſelt reſerwe. Kaks korda püüdſid nad oma lennuwäe toetuſel teha wastulööke, kuid ſunniſi uuesti taanduma.

Mitmendat korda wõiſime Hispaania koduſõjas kinnitada, et lennukid ja nende arw ei mängi rolli, waid eſikohal on mees, kes ſeda lennukit juhib ning need on Hispaania rahwuslaſtel head!

Lennud üle Bilbao ja ümbruſe on iluſamad, mida lendur wõib endale manada. Meie ſilmaringis on maaliliſed Pirenei mäed, jõed, metſad ja linnad, millede wahel kriſtallidena eralduwad baskide talupoegade elamud nelinurkſete tagahoowidega. Taustal haarab meid ſäraw, walge merirand ja kaljurünkad. Wõimatu on wäſida waatlemaſt ſeda loodusilu, kuid ſeejuures ei ſaa unustada, et oleme ſõjateenistuſes ja jälgida tuleb igat punkti!

Tagaſiſõidul ületades Bilbao kindluſtuſi märkan kõrges, umbes 3000 meetrit, meie lennukit, kes juhib ſuurtükituld ſadamale. Juba wälgahtawadki rahwuslaſte kahuriſuud, et ära lõigata punaſte taandumiſt Bilbaoſſe.

Pool tundi hiljem olen tagaſi oma aſukohas, kuid hädaoht ei ole weel möödа, kuna maandumine ſellele lennuwäljakule on raſkem kui mõne lahingretke teoſtamine. Pöördun wastutuult ja wõtan kurſi meie baaſidele. Gaas wälja, gaas wälja! Sujuwalt laskun alla. Peagi olen maapinnal, millele ka üksi lennuſportlane oma kerge lennukiga ei julge maanduda!

Kõik oleks hea, kui ainult neid alatiſi ſoowe ja nõudluſi ei oleks. Sandarm waatleb mu lennuraamatut, kuhu lehekülgede wiiſi on märgitud retki punaſe waenlaſe wastu. Siis teatan taaſſaabumiſeſt oma otſeſele ülemuſele.

Jõuk wangistatud baske ſammub meie lennuwäljakuſt mööda. Heiſatud kätel nad hüüdlewad: „Elagu faſhiſm!“ Kaks wene juuti talutatakſe eraldi, kel ees mornid näod. Teiſed on aga rõõmſad, et pääſewad terwe nahaga! Meil on wähe aega neid waadata ja jätkame oma maſinate „ſüdamete“ õlitamiſt. Homme on ees „palaw“ päew. Täna aga lehwiwad rahwuslaſte lipud Hispaania tööſtusrajoonis — Bilbaos.

Stardiwalmis ſuuremaks ööſiſeks pommiretkeks

Minu eriliſeks ſoowiks oli, kuigi juba wana lahinglendur, tundma õppida üht ſuuremat, raſket pommitajat. Aga juba eſimeſel lennul pidin kogema, mis on hirm.

Mina ja üks hispaania kapten olime piloodideks, peale meie kuulus lennuki meeskonda weel neli inimeſt. Lennuk iſe on kolme mootoriga ja kolmepaari tiibadega, kaetud alumiiniumi plekiga.

Kõik oli lennuks walmis. Jahilennukid, kes meid pidid ſaatma, tiirleſid juba lennuwäljaku kohal õhus. Siis müriſes meie maſin. Minu taga isfus motoriſt. Tema ees kellad, mõõtjad ja teiſed wastawad eſemed.

On pime kui tõuſeme õhku. Kuni kümme kilomeetrit kaitſekraawide taga

Mittewaheleſegamiſe komisjoni eſimees lord Blaymoth, kelle õlul laſub Hispaania asjade lahendamine.

on ſügaw waikus. Me lendleme üle linna, mis aſub lennuwälja läheduſes. Kohwikuſe aedades istuwad weel külaliſed, ſeſt elu õieti algab ſel palawal aastaajal alles peale kella kümmet õhtul. Me lendleme üle ööſel tööſtawate wabrikute, üle Hispaania, kus punaſed taotlewad rahwusliſt töölisliikumiſt!

Jahilennukite juht laſeb märguande raketi, et waenlaſe lennukeid pole läheduſes. Wõtame kurſi Madridile. Jahilennukid ümbritſewad kuni kolme kilomeetri kauguſes minu raſket pommitajat, mis koormatud ſuure hulga lõhkeainega.

Kuu on ilmunud nähtawale ja peatſelt wõib oodata rahulike kodanike ärkamiſt, mis meile wõib ſaada ſaatuslikuks.

Juba märkangi üksikuid waenlaſe helgiheitjaid, kes otſiwad ööſiſt külaliſt taewalaotuſel. Püüan end wõimalikult warjata, et pääſeda lähemale Madridile ning kostitada punaſeid pommidega.

Ootamatult ſatun ſuurde pilwe. Kaotan ſide meie jahilennukitega. Saades tagaſi poſitſiooni, muutub kogu minu ümbrus walgeks. See on rakett waenlaſe lennukilt. Peagi ilmuwad pilwerünka tagant nähtawale kaks waenlaſe halli, mustawöödiliſt lennukit. Meie peakohal läheb lahti põrguliſeks müraks. See ei ole enam kuulipildujate tärin, waid midagi hoopis ſenikuulmatut. Need on prantslaste uuſimad lennukitüübid, mis warustatud kahuritega! Selgitamatu, kuidas ſaid punaſed nende omanikuks! Laſk järgneb laſule. Kui ma nüüd oleks oma kergel jahilennukil! Raske pommitajaga on wõimatu midagi ettewõtta. Walgusſignaalid ſeirawad üha enam minu paindumatut õhulaewa. Waenlaſe lennukid on kaetud akendega, et walgus ei ſaaks äraandjaks ja oma mustade tiibadega ewiwad konflikku ilmet.

Kartuſel meie jahilennukite haarangut, kaugenewad õnneks lendawate kahurite paugud. Kaſutan momenti ja ſööstun uuesti pilwedesſe. Kümme minutit hiljem olen uuesti üle Madridi. Linn on pime ja waikne. Aga ometi lamawad ſeal kaitſekraawides laskewalmis relwadega punaſed.

Minu all on paraku La Florida park ja põhjamaa hooned. Meie nawigaator tõõtab ſama rahulikult minu kõrwal, kui joonestaja oma büroos, et anda mulle ſuunda ja pommitamiſeks õigeid kohti. Laſin eſimeſed pommid punaſte kaſarmuile. Elamisrajoonid Madridis jääwad meie pommideſt puutumata ſeniks, kuni punaſte ſeiſukohad pole neisſe ajunud.

Ühes nurgatänawas ſeiſawad traktorid ſõiduwalmis miinipildujatega. Eſimene pomm tabab üht katuſt, kuid teine juba miinipildujaid, mis ajuſid ſeal reſerwis. Kogu ümbrus on mattunud ſuitſupilwedesſe.

Nüüd oleme kindlad, et punaſte poolt hommikul kawatſetud rünnak jääb teostamata. Wiimane pomm on langenud ja lahkume waenlaſe poſitſioonidelt.

Siis jääb Madrid jälle hommikrahuſse, ſeekord nii õitſew linn, mille Moſkwa oma eksperimentidega on ajanud ärewile ja lahingteskuſeks.

Ma lendlen läbi hommikudu. Läheneb üks waenlaſe lennuk. Wõtan gaaſi ära, et hoiduda kokkupuutumiſt waenlaſega nii tagajärjerikka lahingu tulemuſena.

Päike ilmub nähtawale üle pakſu udu. Lähenen lennuwäljakule, kuid ei näe ſeal all meid ootawaid inimeſi. Õnnelikult maandun üle inimeſe ulatuwail ratastel ja juhin wäſinud öölinnu angaari.

Meie lennuwälja komandant ootab juba meid meeskonnaruumi ees. Kui me joome taſi kohwi oma wäſinud keha ergutamiſeks, ſaabuwad meie wiimaſed wõidukad lennukid lennuwäljakule. Mustal laual ſeinal on häid õnnemeid; ööläbi keſtnud lahingus olime laſknud alla palju waenlaſe lennukeid.

C. Ewerard.

Esimesi samme kodaniku wara kaitsmisel

Millal leiutati eſimene käſipritſ ja woolikud?

Tule mõiste iſeeneſeſt ſüüwib kaugeſſe minewikku. Muiſtend Kreeka müfoloogiaſt räägib meile, kuidas Prometheus warastas jumalatelt „tule“ ja tõi ſelle maailma. Ju ſiis ühenduſes ſellega algas ka tule hädaohu wastu wõitlemine.

Ajalugu märgib eſimeſe tuletõrjepritſi leiutajana Aleksandria mehaanikut Kteſibiuſt aastal 250 enne Kriſtuſt. Wiiskümmend aastat hiljem kirjutas Kteſibiuſe õpilane Heron oma raamatu „Katſeteſt õhuga“, milles juba leidub tuletõrjepritſi täpne kirjeldus. Kahjuks aga unustas hiljem aeg need teated.

Eſimeſed kindlad andmed on pärit Rooma keiſerriigi algaegadeſt, ſeega ſiis aegadeſt, mil ſündis Jeeſus Kriſtus. Siis ei tunnud Rooma eriliſt tuletõrjet, waid ſee oli ſeoſes üldiſe julgeoleku kaitſega.

Suure kahjutule järele Nikomedias nõuab juba noorem Pilinius keiſer Trajanilt, et ta looks eriliſe tuletõrje 150 puuſepaſt, aga keiſer ei olnud ſellega päri.

Algas tuletõrje lagunemiſe aeg, mis kestis ſügawale keſkaega. Samaaegſelt häwines tules mitu ſuurt õitswat linna. Alles 13. ſajandil jõutakſe niikaugele, et ilmub Saksamaal eſimene tuletõrjemäärus.

Järgmiſeks tähtſamaks ſammuks oli käſipritſi leiutamine. Sellega tuli toime Augsburgi ſepp Planker aastal 1518. Eſimene pritſ oli puudulik, ilma õhukatlata, kuid ſiiski tuli temaga leppida 150 aastat, mil ſeda weidi täiendati.

Pöörde paremuſele tuletõrje alal tõi Hollandi maalija Jan von der Heyde a. 1672., leiutades woolikud. Tänu tema leiutiſele, pääſis pritſi mõim tunduwalt ſuuremal määral mõjule, ſeſt nüüd ei tarwitſenud pritſi aſetada enam otſe põlewa maja ſeina ääre, waid weejuga oli juhitaw woolikuga.

See aegjärk tõi tuletõrje ajalukku põhjapanewaid muudatuſi. Linnad warustuwad kaitſeabinõudega ja määratakſe eriinimeſed, kellede ülesandeks jääb kodanike organiſeerimine tuleõnnetuste korral. Hiljem määrati linnades tulekuſtutajaks eriliigid kodanikke. Nii laſus Tartus kuſtutuskohuſtus näiteks õllepruuli ſellidel.

Eſimene palgaline tuletõrje loodi Pariiſis a. 1716. Siin oli korraldus täitſa ſõjawäeline ja on ſelliſena ſäilunud ka kaasajani. Eſimeſe wabatahtliku tuletõrje aſutas pikſewarda leiutaja — Benjamin Franklin aastal 1738 Waſhingtonis.

Teiſeks wanemaks wabatahtlikuks tuletõrjeks wõime pidada a. 1788 aſutatud Tallinna Mustapeade wabatahtlikku tuletõrjekomandot.

Tallinna wabatahtlik tuletõrje, kes äsja pidas oma 75 a. juubelit, aſutati aastal 1862.

Tegelikult algas tuletõrje areng meil linnades juba keſkajal. Tallinn, Narwa, Tartu ja Pärnu kuuluſid Hanſa liitu ja rikaste kaubanduslinnadena arenesid nad jõudſalt. Suurem kahju, mis wõis tabada neid linnu, oli muidugi kahituli ja ſelleſt püüdeldi wõimalikult hoiduda. Teadaolewail andmeil ſai Tallinna tuletõrje eſimeſe käſipritſi 1698. aastal.

Edaſi peatume Tallinna Wabatahtliku Tuletõrje Ühingu arengu juures.

Eesti eſimene pritſiſelts ja tema tegewus

1862. a. hilisſuwel aſutati Tallinna Priitahtlik Tuletõrjujate Selts. Koostati ka erinõudmiſed ja kohuſtuſed ühingu liikmeile, mille kohaſelt tuletõrjuja oli kohuſtatud päewal ja ööſel puhkenud tulekahju puhul pritſimaja juure tulema. Mitteilmumiſt karistati 50 kop. ja harjutuſelt puudumiſt 1 rbl. Kord oli üldiſelt waljem kui praegu.

Meeſtel puuduſid mundrid, ainult komandandil ja joajuhtidel olid wiltkiiwrid. Selts kaswas kiirelt. Majaomanikud kinkiſid ühe pritſi liſaks endistele. Linnalt ſaadi tühi hoone, kuhu paigutati depoo ja peajaam. Nii arenes, kaswas ning täienes aasta-aastalt ühing kuni kaasajani.

Palgaliſe lendſalga ellukutſumiſel wähenes küll tunduwalt ühingu tegewus, kuid ſiiski tuleb aastas paar korda üldalarm, kuhu ilmub ühingu liikmeskond peagu täies kooſeiſus. Ühing peab ka alaliſt walwet oma liikmetega pritſimajas, kus aasta ringi on waheldumiſi 3—4 meeſt.

Ühingu ſenine tegewus on olnud küllaldaſelt aktiiwne, et pälwida ſelts-konna tänutunnet ja paremaid õnneſoowe 75-a. juubelipäewaks.

„Pealinna Teataja“ on hädatarvilik ajaleht igale majaomanikule. „Pealinna Teataja“ käsitab majaomanike päevamuresid, on majaomanike huvide eest valvel ja annab praktilisi juhiseid majade korrashoiu alalt. „Pealinna Teataja“ on oma uudse sisuga kõigi majaomanike häälekandja.

Veel on aeg tellida „Pealinna Teataja“ 1. juulist alates. Majaomanikud! Hoolitsege kõikides linnades, et iga Teie naaber telliks omale „Pealinna Teataja“.

Kujudega kaunistatud pargiosa Münchenis.

Majaomandus ja õhukaitse Prantsusmaal

Majaomanike tähelepanu juhitakse marshal Joffre sõnadele: „Häda neile, kes walmis ei ole.“

Rahwuswahelise kinniswaraomanike liidu häälekandja wiimases numbris on ülaltähendatud pealkirja all ilmunud pikem kirjutis M. Foret sulest. Kuna meilgi on akuutselt kerkinud päewakorrale õhukaitse küsimus ja selles tähtis osa langeb majaomanikele, siis toome lühikese kokkuwõtte M. Foret artiklist, mis tohiks huwi pakkuda ka Eesti majaomanikele.

Kirjutise autor juhib oma sissejuhatuses kõigepealt tähelepanu sellele, et prantslased selle tähtsa probleemi wastu ilmutawad liiga wähe huwi.

Ta loendab neid abinõusid, mis walitsuse, ametiasutiste ja eraseltside poolt on wõetud tarwitusele, et teha rahwast tähelepanelikuks õhukallaletungide hädaohu suhtes.

Eraasutised, kes marshal Paini raamatus „Praktilised juhised õhukaitseks“ näewad kallaletungi prantslaste poolt nii kõrgelthinnatud isiklikule wabadusele, ei pööra selle publikatsioonile mingit tähelepanu.

Alles 1932. a. wõttis Besanconi majaomanikkonna president õhukaitse küsimuse Tours'is toimuwa majaomanike kongressi puhul päewakorda; ka järgmistel kongressidel 1933. a. Reims'is ja 1934. a. Mulhouse'is arutati õhukaitse küsimust. 1935. a. kongressil Angers'is kandis Besanconi majaomanikkonna president ette linna kaitsmise plaani õhukallaletungi puhul, kuna Bresti majaomanikkonna president kõneles õhukaitseabinõudest wälismaal, kirjeldades eriti õhukaitse organisatsiooni Saksas.

Majaomanikud aga uskusid rahusse ja jäid suures enamuses õhukaitse organisatsioonidest eemale. Prantsuse majaomanike seltside liidul ei läinud kõigile pingutustele waatamata korda majaomanikke nende ükskõiksusest üles raputada.

Edasi märgitakse kirjutises, et walitsus, kuigi tal teada olid need asjaolud, ei julgenud, arwestades isikliku wabaduse momendiga, energiliselt asjast kinni wõtta. Loendatakse ka rida mittekillaldasi ja puudulikke abinõusid, mis ametiasutiste ja eraseltside poolt õhukaitse huwides tarwitusele wõetud. Nii toob autor ette, et Nancy linnapea püüdis majaomanikke mõjutada, et nad kui wõimalik maja keldrid elanikele kasutamiseks korda seaksid, paludes luba tehtida õhukaitse warjenditega warustatud maju ära märkida. Sellega ühenduses märgib autor, et Pariisi prefekt juhtis elanikkonna tähelepanu hädaohule õhukallalefungi puhul ning et Dobs'i prefekt andis nõuandeid õhukaitse abinõude kohta.

Tulemus kõigist neist üritustest oli aga see, et keegi tegeliku õhukaitse huwides midagi ette ei wõtnud.

Õhukaitse finantseerimise küsimus, asja rahaline külg, oli Prantsuse 1931. a. seaduses täiesti tähelepanemata jäetud. See puudus parandati osaliselt 1935. a. seadusega, milles õhukaitse kulud pandi wastawalt riigile, prowintsidele ja kogukondadele. Seadus ei sisalda aga mingisuguseid tingimusi eramajadesse ehitatawate õhukaitse ruumide ega ka omanike kulude kohta.

Autor teeb selles asjas wastuwaks walitsuse, kuna kahekümne aasta jooksul on antud üle wiiekümne üüriseaduse ja majaomanikult on wõetud tema tulu. Maja on prantsuse wäikemajaomanikule muutunud raskeks koormaks; nad on kaotanud julguse ja ei lase end wõimalikest ohtudest häirida. Ainult uute majade omanike suhtes on pandud maksma mõningad kohustused õhukaitse ruumide ehitamise asjus.

Kirjutise autor püüab ühtlasi neid olukordi seletada ja märgib, et poliitika on siin mänginud suurt rolli ning et kõikides suuremates linnades omawalitsused on sotsialistlikud wõi radikaal-sotsialistlikud, kes mingil wiisil ei taha arwestada tulewase sõja wõimalusega. Nende jaoks on „kollektiiwsest julgeolekust“ küllalt.

Kuid, nagu Luis Doria ühes oma "Excelsioris" ilmunud artiklis märgib, on hädawajalik, et wõimaliku tulewase sõjaohu puhul endale asetatakse küsimus: Kas oleme selleks kõik teinud, et oma rasi kaitsta?

Oma kirjutise lõpul juhib autor tähelepanu marshal Joffre prohwetlikele sõnadele aastal 1893: „Häda neile, kes walmis ei ole.“

Wiru tänawal asetatakse uut sillutist

Neil päewil alustati Wiru tänawal uue parkett-sillutise asetamisega, kuna wana oli kulunud juba ümmarguseks. Wiru tänaw wärawatest kuni Weneturuni on ajutiselt liiklemiseks suletud.

Tähelepanekuid marjaaias

Turule on ilmunud juba rohkelt karusmarju ja sõstraid. Marju turustatakse mitmes walmimisjärgus, seepärast puudutame allpool, mida tähele panna marjade turustamisel.

Karusmarja kasutatakse kolmes erinewas küpsusjärgus: 1) roheliselt nopitult kompotimarjadeks, 2) täiskaswanud, kuid alles poolwalminud marju keediste walmistamiseks ja 3) walminud marju lauamarjadena ja weini walmistamiseks.

Rohelisest peast on soowitaw põõsastelt noppida ainult osa marju, nii palju, et allesjäänud olekjid parajasti harwendatud.

Marjad turule saatmiseks tulewad koristada enne täiswalmimist,

sest siis nad on wastupidawamad ja hoiduwad kauem. Ale walmida ei tohi marju lasta, sest siis muutub nende maitse halwemaks, mahlasus wäheneb ja nad lõhkewad kergesti wihma käes. Karusmarjapõõsaste okkalisus mõjub takistawalt saagi koristamisel. Mõne liiga okkalise sordi puhul on soowitaw isegi kindaid kasutada.

Meil ei ole weel kuigi palju lewinud karusmarjadest weini ja marjamahlade walmistamine, kuigi need saadused on maitsewad. Kasutatakse selleks walminud marju.

Wastupidiselt karusmarjadele

sõstrad koristatakse ainult täiswalminult,

kuna need marjad ei walmi järele. Punased sõstrad, eriti üksikud sordid, wõiwad täiswalminult weel kaua põõsastel püsida, ilma et nende wäärtus wäheneks. Wastupidi, mahlade walmistamiseks on hästiwalminud marjad isegi paremad.

Sõstraid tuleb koristada kobaratena. Mida suuremate marjadega, rohkem wälja arenenud ja pikem kobar, seda hinnatawam on mari. Koristamise juures erandiks on must sõstar, mida peab põõsalt noppima niipea kui marjad walmiwad, kuna muidu nad wariseWad kergesti.

Üldiselt tuleb karusmarjade ja sõstarde koristamisel weel tähele panna, et marjad saaksid puhtad ja ei satuks lehti hulka.

Määrdinud wõi wigastatud marjad tuleb noppimisel kohe eraldada.

Hiljem wõib marju sortida walikutesse ja pakkida neid nõuete kohaselt.

Aiapidajaid wõib olla huwitab ka, kui palju on loota saaki marjapõõsastelt. Sõstrad annawad 5.—10. eluaastani keskmiselt umbes 4 kg. Enamasti tingituna puudulikust taimekaitse teostamisest on karusmarjasaagid wäga kõikuwad. Täiskaswanud põõsalt umbes 1—4 kg marju.

Töid aias

Tänawu hea õunasaak

Õunapuud wajawad kaitset lõhenemise wastu.

Tänawune aasta tõotab tulla eriti saagirikas puuwiljaaias ja eriti õunaaias. Sellisel saagirikkal aastal tuleb puude eest kanda eriti hoolt, et need raske wiljakoorma all ei lõheneks ega tekitaks rebitud tüwehaawu. Need haawad ei parane kunagi nii hõlpsalt kui lõigatud pookhaawad.

Õunapuude tugedeks kasutatakse kas loomulike harudega wõi naeltega warustatud latte, mille otsaga kokkupuutekoht mässitagu heinte wõi muu elastse esemega. Tugede asetamine toimub tawaliselt 2—3 korda wilja walmimise aja jooksul. Toed tuleb asetada nii, et iga järgmine tugi oleks kõrgemal endisest asendist. Esimesed toed pannakse siis, kui wili on alles pooles suuruses.

Saagi korjamisel eemaldatakse toed ja mähised põletatakse, kuna neis sageli wõiwad pesitseda wiljapuude kahjureid.

Praktilisi näpunäiteid

Puukruwide lahtikeeramisest

Mõnikord jääwad puukruwid puusse wäga kõwasti kinni, nii et tarbekorral nende wäljakruwimine on kaunis tülikas. Püüdes puus kõwasti kinniistuwat kruwi wälja keerata, wigastatakse kruwipea ja selle tagajärjel on kruwi wäljakeeramine weelgi raskendatud; samuti wõib rikkuda kruwi ümbruse puud.

Seesuguste kruwide lahtikeeramiseks on katsetatud puu niisutamist petrooliumiga, mis aga igakord ei anna soowitud tagajärgi.

Hoopis kindlam wahend kruwi lõdwendamise ja lahtikeeramise hõlbustamiseks on kruwi soojendamine. Selleks asetatakse wastu kruwipead kuumendatud metallitükk. Soojenedes kruwi paisub ja surub puuosad eemale; teisalt kuiwab puu soojuse mõjul kruwi ümbruses ja tõmbub kokku. Mõneminutilise soojendamise tagajärjel wõimaldub kruwi kerge waewaga eemaldada. Walides kruwi peale wastawa sobiwa metallitüki ja talitades ettewaatlikult, pole karta kruwi ümbruse puu kõrwetamist.

Kuidas parandada kõnniteid

Paekiwi- ja betoonplated asetatakse 3—5 sm paksusele liiwakihile nii, et nende wälimised sirgjoone moodustawad ja pealispind ühetasane on. Tõukefuugid täidetakse tawaliselt wedela tsementseguga, mis peale kõwaks muutumist on tugew ja walmistatud nii, et ei rabene.

Wähemal kujul on meil tarwitamist leidnud ka telliskiwi-kõnnitee.

Siin asetatakse hästi tambitud alusele 3 sm paksune liiwakiht, millele telliskiwid asetatakse serwiti wõi lapiti — ristloodis ridades kõnnitee suunale. Fuugid wõi wahed täidetakse wedela seguga. Kui kõnnitee pealiskiht ulatub maja seinani, siis peab liitumine seinaga olema tihe, nii et liitumskohalt niiskuse sissetungimine oleks takistatud.

Kõnni- ja sõidutee wahele asetatawad rennid walmistatakse tawaliselt samast materjalist, millest on tehtud sõidutee.

Enam wastupidawam kõnnitee saadakse betoonist, kuid see läheb kallimaks ja hea betoontee walmistamine nõuab suurt wilumust.

Kõnniteede sillutamisest

Kõnnitee äärkiwid ja kõnnitee plated walmistatakse loomulikest kiwidest, tsementsegust wõi muudest ainetest.

Kõnnitee nähtawad serwad peawad olema terawalt wälja töötatud ja nähtawad pinnad wõimalikult puhtalt tahutud. Mittenähtawad pinnad wõib tahuda jämedalt. Kõnnitee plated paekiwist peawad olema seisnud wähemalt 1 aasta enne tarwitamist. Neis ei tohi olla kiwiwaheside ega kollast raudolust.

Sillutis kõnniteedel asetatakse alusele, mis on walmistatud tampimisbetoonist, killustikust, kruusast, liiwast wõi ehitusprahist. Aluspõhi walmistatakse teatawa kallakusega.

Majaomanike tähtpäevi

Sillamik, Jüri 18. juulil 1862. a.
Aam, Johan „ 1869. a.
Dučinski, Konstantin „ 1880. a.
Bergstein, Julius 19. juulil 1880. a.
Larinowa, Marie 20. juulil 1869. a.
Telska, Jüri „ 1883. a.
Treumund, Ernst „ 1876. a.
Rosman, Mart „ 1865. a.
Riisenberg, Johan „ 1879. a.
Teemant, Mihkel 21. juulil 1875. a.
Tõnisson, Elisabeth „ 1870. a.

—:—

Tallinna päev

Rikkusid öörahu. Villem ja Helmut Jaanmannid olid öösel ühes sõpradega joobnud olekus Pärnu mnt. 152 maja hoovil lärmitsenud ja purustanud akna.

Ülejõukäiv koorem. Majaka tän. 32—2 elutsev veovoorimees J. Remmel oli hobusele ülejõukäiva koorma ladunud vankrile, samuti puudus tal veovoori tunnistus.

Sõitis autole peale. Veoauto T-107 sõitis Narva mnt. nr. 9 maja kohal seisvale sõiduautole nr. A-2062 tagant peale, tekitades kriimustusi ja mõlke.

Põhjustas kahitule. Liivalaia tän. 56 elutsev Hildegard Ebro käitles tulega hooletult, mille tõttu tema elukorteri juure kuuluv rõdu süttis.

Raadio

Laupäeval, 17. juulil. 7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemine. 7.20 päevauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalvus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna ja Tartu turu ülevaade. 18.50 heliplaate ja reklaami. 19.00 Ksülofoni- ja havaiikitarrisoolosid (heliplaadid). 19.30 lugemistund. Albert Üksip esitab katkendi Voltaire'i jutustusest „Mikromegas“ (ülekanne Tartust). 20.00 kontsert (ülekanne „Corso“ kohvikust). 20.55 järgneva nädala saatekava. 21.00 päevauudiseid. 21.30 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 21.35 kandlemuusikat. Ustus Tõnisson esitab kandlel vanatantsulugusid. 22.00 välispoliitiline ringvaade — A. Randalu. 22.20 moodsat tantsumuusikat „Estonia“ valgest saalist. (John Pori orkester). 22.55 päevauudiseid.

Pühapäeval, 18. juulil. 8.30 äratusmäng. 8 35 võimlemine. 9.05 hommikkontsert heliplaatidelt. 9.55 jumalateenistus E. apostliku-usu Aleksandri katedraalist. Teenib ülempreester N. Päts. 12.00 klaverimuusikat, esitab Jaan Kägu. 12.30 agronoom E. Järvesoo: Tööviljakuse tõstmise vajadusest ja võimalustest meie põllumajanduses. 13.00 põllumajanduslikke teateid. 13.10—14.00 lõunane kontsert heliplaatidelt. 18.20 heliplaate ja reklaami. 18.30 Hanno Kompus: Matkakilde lõunast ja läänest. 19.00 kontsert (ülekanne „Corso“ kohvikust). 20.00 Elmar Päss: Homonüümid eesti rahvanaljas. 20.30 soololaule. Esitab bariton Artur Einne. 20.50 päevauudiseid. 21.00 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 21.05 vana tantsumuusikat (heliplaadid). 21.35 lugemistund. Johan Tõnopa esitab humoristlikke lühijutte suvest. 22.05 moodsat tantsumuusikat dancing-palace'ist „Gloria“. 22.50 päevauudiseid. 22.55 sporditeateid.

Esmaspäeval, 19. juulil. 7.00 äratusmäng. 7.05 võiml. 7.20 päevauud. 7.25 homk. heliplaatidelt. 8.10 hommikpalvus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna turu ülevaade. 18.50 heliplaate ja reklaami. 19.00 Henrik Seppik: Mida nägin Tšehhoslovakkias. 19.30 Kirillovi mandolinistide kvintett. 20.00 Riigi Ringhäälingu direktori ins. F. Olbrei raadiovestlus. 20.30 inglise muusikat (heliplaadid). 21.00 päevauudiseid. 21.30 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 21.35 kontsert (ülekanne „Corso“ kohvikust). 22.05 aiandus-mesindusnõuannet. 22.20 kontserdi järg (ülekanne „Corso“ kohvikust). 22.55 päevauudiseid.

Teisipäeval, 20. juulil. 7.00 äratusmäng. 7.05 võiml. 7.20 päevauud. 7.25 homk. heliplaatidelt. 8.10 hommikpalvus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna ja Tartu turu ülevaade. 18.50 helipl. ja reklaami. 19.00 2000 aastat muusikat. 19.30 orelimuusikat orkestri saatel (heliplaadid). 19.55 Evald Viskel: Teisele poole maakera ja tagasi. III. Aafrika väravas. 20.25 viis minutit tervisele — dr. M. Kask. 20.30 leedu soololaule, esitab Viktoras Orantas (Kaunasest). 20.50 esperantokeelne nädalakroonika. 21.00 päevauudiseid. 21.30 ajanäitaja-õiendus, ilma- , ja taimekaitseteateid. 21.35 kontsert (ülekanne „Corso“ kohvikust). 22.05 aktuaalne veerandtund. 22.20 kontserdi järg (ülekanne „Corso“ kohvikust). 22.55 päevauudiseid.

Kolmapäeval, 21. juulil. 7.00 äratusmäng. 7.05 võiml. 7.20 päevauud. 7.25 homk. heliplaatidelt. 8.10 hommikpalvus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna turu ülevaade. 18.50 heliplaate ja reklaami. 19.00 jazzmuusikat kahel klaveril, esitavad Fr. Veebel ja K. Paalse. 19.30 O. Havel: Miimika ja füsiognoomia. 20.00 kontsert (ülekanne „Corso“ kohvikust). 20.45 põllumajanduslikke teateid. 21.00 päevauudiseid. 21.30 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 21.35 muusikaline vaheaeg heliplaatidelt. 21.50 „Põllumajanduse“ toimetaja agr. J. Saarsoo: Hollandi põllumajandusest. 22.20 marsime ja valsime (heliplaadid). 22.55 päevauudiseid.

Autojuhilt võeti jõiduluba

Wedauto nr. A-210 juht H. Kosjas, juhtis joobnud olekus autot, mille pidurid olid korralt ära ja ilma loata oli peal 6 taajajõitjat. Kuna Kosjas ka warem on karistatud liiklemismääruste rikkumise pärast, siis otsustas linnawalitsus temalt ära wõtta juhtimise luba 6 kuuks.

Pudemeid

„Maha liiklemistakistused!“ üttes autojuht, ja jõitis telegraafiposti külili.

*

„Punakindralid jurma!“ üttes kodanik Lutuste, häwitades priskeid lutikaid.

Wäljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts.
Wastutaw toimetaja: A. Nirk.

Töötsimised

L. p. majaomanikud palun
majahoidjakohta
või keskkütte peale, tunnen lukusepatöid.
Teat. Toom-Kooli 10—4.

L. p. majaomanikud!
Soovitan korraliku lasteta abielupaari
majahoidjaks.
Tunneb keskkütte- ja lukusepatöid. Teat. Rataskaevu 20—5.

Korteriotsimised

Kaks kindlas teenistuses isikut vajavad 2. või 3. jsk. rajoonis
kahetoalist korterit.
Teatada ühes üüriga slt. „Rutuline“.

Majanduslikult kindlustatud proua, välismaalane soovib
1—2-toal. korterit
südalinna. Teatada Poska 15, Hirschi sanatooriumi, tuba nr. 10, pr. Fischer.

Lapsega abielupaar soovib päikesepoolset
suurt tuba
pliidiga või tuba köögiga, hinnaga 15—16 krooni. Soovitav kesklinnast mitte väga kaugel. Kirjad slt. „Korralik maksja“.

Korteripakkumised

1. jaoskond.

U. Kalamaja 31—2. Suurus 45 ruutm. 3 tuba köögiga I korral, elekter, vesi korteris, kloset kojas, üür 30 krooni ühes veerahaga.

2. jaoskond.

Hõbe 9—4. 2 tuba köögiga I korral, elekter, vesi korteris, kloset kojas. Näha kella 5—7.

Koidula 13—5. 3 ja5 tuba köögi ja esikuga, elekter, vesi ja kloset korteris, vannituba.

Köhleri 22—11 ehk Estoonia pst. 15/17 kivinõude ladust. Suurus 10 ruuts. 2 tuba köögi ja esikuga III korral, elekter, vesi ja kloset korteris.

Küsida Narva 35—5, II korral. Ühetoalised korterid ära anda.

Tina 17—3. 2 tuba köögi ja esikuga IV korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vannituba.

4. jaoskond.

Pärnu 46, Tõnismägi 13. 3 tuba köögiga I korral, elekter, vesi ja kloset korteris, üür 40 krooni.

Pärnu 63, kojamehelt. 3-toaline korter ära anda.

Raudtee 13—13, Pärnu trammi ligidal. 2-toalised, köögi ja esikuga, suured 10—12 ruuts, päikese- ja valguseküllased, soojad korterid kõigi tarvilikkude kõrvalruumidega majas kerisega saun ja vann. Üür 3—3,50 kr. ruutsüllalt.

Vaestepatuste 6—12. 2 tuba II korral, vesi ja kloset kojas.

5. jaoskond.

Endla 27—1. Tuba köögiga I korral, elekter, vesi korteris, kloset kojas.

Endla 27. 2 tuba köögi ja esikuga I korral, elekter, vesi köögis, kloset korteris. Oma päralt majas.

Madara 2—4. Suurus 75 ruutm. 4 tuba köögi ja esikuga II korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vannituba, üür kokkuleppel. Soovikorral ühes autokuuriga, päikesepoolne.

Madara 2—4. Välja üürida 2 ühis autokuuri ühes valgusega ja veetarvitusega, hind 10 kr. kuus kuuri eest, väiksema masina jaoks.

Mehaanika 12—1 ,(aiamajas). Suurus 15 ruutm. Tuba köögiga II korral, elekter, vesi õuel, kloset kojas, lasteta abielupaarile ära anda.

Toompuiestee 13, maja h. 4 tuba köögi ja esikuga II korral, elekter, vesi ja kloset korteris, vannituba.

6. jaoskond.

Harju 44—4, küsida korter 2. Suurus 60 ruutm. 3 tuba köögi ja esikuga III korral, elekter, vesi ja kloset korteris, üür 50 krooni.

Vene 7. Lao ehk tööstuse ruum välja üürida.

NÕMMEL.

S. Pärnu mnt. 151. Korter, uues puumajas 2 tuba köögi ja esikuga. Majas täielik veevarustus, 6 minuti tee jaamast.

Üksikud toad.

Erbe 4—8. Voodiruum ära anda. Tulla kella 6—7 õht.

Heina 14—9. Päikesepoolne möbl. tuba erasissekäiguga, uues majas III korral, karskele ja korralikule meester. välja üürida.

Härjapea 10—4. Kaasüüriliseks võib tulla vaikse, lihtsa naisterahva juure, teenistuses olev naisterahvas või korralik mees. Näha pühapäeval — äripäeval peale kella 3-me.

Jõe 17—3. Kaasüüriliseks võib tulla kindlas teenistuses naister.

Jõe 7—6. Möbl. erasissek. tuba ära anda.

Kaupmehe 11-a—19. Kaasüüriliseks võib tulla naisterahvas.

Kesk-Kompassi 9—7. Üksiku naisterahva juure võib tulla korralik, ametiskäija kaasüüriline.

Kungla 5—14. Kaasüüriliseks võib tulla korralik, töölkäija mees- või naisterahvas.

Lai 12—5. Möbl. tuba ära anda.

Lennuki 11-a—1. Möbleeritud tuba erasissekäiguga ära anda.

Lennuki 14—1. Kaasüüriliseks võib tulla 2 ametiskäijat härrat, samas suur mööbliga tuba erasissekäiguga 2 härrale ära anda.

Maakri 34—9. Möbl. tuba erasissek., klaveri tarvitamisega üksikule isikule ära anda.

Narva maant. 42—5, õuemajas. Korralik, ametiskäija noormees võib kaasüüriliseks tulla, või möbl. toa saada.

Raudtee 41—1 Mööblita tuba erasissekäiguga ära anda.

Roosikrantsi 15—19. Kena möbl. tuba ära anda täiesti eraldi sissekäiguga kojast, kindla palgalisele isikule. Näha kella 6—8 õhtul.

Salu 10—1, Tondi peatuse ligidal. Tuba köögi tarvitusega üksikule ära anda.

S. Ameerika 19—4. Kaasüüriline võib omaette väikese toa saada. Näha peale kella 4-ja.

Toompuiestee 30—2. Möbleeritud tuba kõige mõnususstega odavasti välja üürida. Näha kella 9 kuni 2 p.

Toom-Kuninga 26—10. Kindas teenistuses daamile, kes valdab saksa või vene keelt, ära anda tuba kahe aknaga.

Tulika 24—6. Üürile anda suur päikesepaisteline möbl. tuba köögi tarvitamisega üksikule inimesele. Hind 15 krooni. Näha peale kella 6 õhtul.

Tähe 7—15. Kaasüüriliseks võib tulla üksik naisterahvas. Näha peale kella 4-ja.

Vilmsi 11—4. Ilus möbl. tuba ära anda.

Õnne 4—3. Möbleeritud tuba, intellig. teenistuses olevale isikule, kes valdab vene keelt, välja üürida.

Veemõõtja ja kanalisatsiooni
KAEVU
malm-
LUUKE
valmistab
Aivaz
TALLINN,
SOO T. 27.

ROOTSI TÕRVA
müüa. Originaals.-ehtsat (etiketiga), vaadi- ja kiloviisi. Turbaladu Jakobsoni t. 34, tel. 303-19. Kojuviimisega.

Olen tagasi sõõtnud ja algan haigete vastuvõtmist 20. juulist alates.
Dr. Palu
Naiste- ja lastehaigused.
Kaupmehe 15—4, kõnetr. 458-51.

Kiire ja asjatundlik
akkumulaatorite
laadimine ja parandus.
Dünamode
ja mootorite punumised ja igasugused parandused.
Elektromehaanika töökoda
J. MIHKELSON,
Sakala tn. 47. — Tel. 481-42.

Sillutus-,
makadamtee-, radakivi- ja mullaplaneerimistöid võtan endale, võib ka oma materjaliga.
J. B. Kannikese 4—7, telef. 461-02 kuni kella 6 õhtul

MAJAOMANIKUD!
Lastes meie poolt ära vedada pühkmed, võite kaotada oma hoovilt haiseva pühkmekasti ja sellega ühes ka rotid ja kärbsed
Kinnised pühkme-anumad. 1—6 korda nädalas tühjendamine. Alates kr. 1.50 kuus
Tallinna pühkmeveo ettevõte
„Sanitas“
Pärnu mnt. 6. Tel. 449-17

Värvid, värnits, tapeedid
ja igasugused
maalritarbed
T.-Ü. MAJA
Estonia p. 25.
Uusi tapeedi-mustreid Belgiast kohale jõudnud.

HAMBAARST
Marta Poljak
Hamba- ja suuhaigused, kunsthambad.
Uus t. 20—7, telef. 441-73.
Vastuvõtmine kella 10—1 ja 1/2 5—7.
Majaomanikkude Seltsi liikmetele vastuvõtmine alandatud tariifiga.

„Külvaja“ trükk, Tallinn, Rataskaevu 6, tel. 450-67